

**SLOVENSKÝ
SKAUTING**

RUDAVKA

**Časopis 69. zboru gen. M. R. Štefánika Malacky
Slovenský skauting**

**69. zbor
gen. M. R. Štefánika
Malacky**

Ročník II.

1/2017

RUDAVKA zima 2017

Rok 2017: Ročník II., číslo 1. (vychádza 4x ročne)

Vydavateľ: 69. Zbor gen. M. R. Štefánika v Malackách, Robotnícka 1, 901 01

Malacky, tel.: 0910/291 033, email: ftacnikova.maria@gmail.com,

IČO: 31 801 901

Šéfredaktor: Roman Vávra, email: redakcia@skautmalacky.sk

Autori článkov: Lenka Bielanská, Kamil Ftáčnik st., Mária Ftáčniková,

Peter Fusek, Michaela Vachajová a ďalší

Jazyková a grafická úprava: Roman Vávra

Foto na obálke: Mária Ftáčniková

Foto: Archív zboru (ak nie je uvedené inak)

Vyšlo s podporou VLM SR – š. p. dňa 31. 3. 2017

Za obsah príspevkov zodpovedajú autori.

Obsah 1. čísla

Úvodník		4
AKCIE		
Betlehenské svetlo	(Myška)	5
Adventné Malacky	(Pipi)	8
Bielou stopou	(Marika)	11
Krajinou rovinou	(Marika)	16
Plánované aktivity na marec-september		21
ČLÁNKY		
Príhovor vodcu zboru	(Gordon)	22
Novoročné zamyslenie	(Marika)	23
U Bociana	(Bocian)	24
OSTATNÉ		
Naši oslávenci		31

Úvodník

Milé skautky, milí skauti, vážení čitatelia,

Dovoľte mi privítať Vás v novom roku a s ním aj pri novom ročníku časopisu Rudavka. Prvý ročník sa napriek neistote spojenej s každým začiatkom údajne podaril minimálne do takej miery, že sme si ako zbor neurobili hanbu. Potešila nás každá kladná odozva, vďaka nim totiž vieme, že sa s časopisom oplatí pokračovať. Vzhľadom na časový sklz aj dostupný materiál sme sa nakoniec rozhodli vynechať štvrté číslo roku 2016. Jeho obsah sme spojili s obsahom čísla, ktoré práve vidíte pred sebou.

V novom ročníku chceme dodržať sľúbený počet štyroch čísel za rok, ktoré by mali vychádzať okolo polovice mesiaca. Pripravujeme pre Vás okrem pravidelných správ z našich skautských akcií aj viaceré články na pokračovanie, podobne ako do minulého čísla pripravil Oliver svoje príspevky k uzlovaniu. Verím, že Vás aj tieto krátke články z oblasti histórie či prírody zaujmú a dozviete sa v nich niečo nové. Teší ma aj záujem mladších členov zboru o prispievanie, ktorý dúfam vydrží a bude ďalej rásť.

Prajem príjemné čítanie tohto aj nasledujúcich čísel v novom roku.

Roman Vávra – Paul

Betlehenské svetlo

Dňa 10. decembra 2016 sme sa vybrali pre Betlehenské svetlo do Viedne. Vyrazili sme ráno mikrobusedom. Po ceste bolo vesele. Panda a Myška si skladali nové pesničky zo starých. Keď sme prišli do Viedne, zaparkovali sme na parkovisku a išli do kostola Sýrskej pravoslávnej cirkvi, ale zastavili sme sa ešte v parku, ktorý bol v blízkosti. V parku sme stretli dvoch slovenských skautov, s ktorými sme sa rozprávali. V kostole sme mali šťastie a všetci sme si posadali.

Omšu viedli traja kňazi. Bola v dvoch jazykoch – v anglickom a nemeckom. Na omši Dieťa svetla odovzdalo Betlehenské svetlo zástupcom jednotlivých krajín, z ktorých jeden čítal posolstvo v rodnom jazyku. Bolo tam dobre, dokonca sa tam aj spievalo. Boli tam rôzni skauti zo zahraničia, ako americkí, sýrski, ukrajinskí, poľskí, britskí a iní. Všimli sme si rozdiely skautských uniforiem jednotlivých krajín. Členovia jedného zo zborov rozdávali lístočky s odkazmi. Pipi dostala „Proud to be a scout“ (Hrdý na to byť skaut). Omša trvala asi 1,5 hodiny. Po omši si kto chcel zakúpil nášivku na košeľu Betlehenské svetlo na pamiatku.

Po nasadnutí do autobusu sme išli na vianočné trhy do Bratislavy, kde sme sa ale dlho nezdržali, lebo tam bolo veľa ľudí a mali sme málo času. Po príchode do Malaciek si kto chcel odpálil Betlehenské svetlo a šli sme domov s dobrými zážitkami a túžbou, že na budúci rok ideme zase. Za náš zbor sa zúčastnili Oliver, Gordon, Pedro, Marika, Pipi, Svetluška, Bocian,

Slon, Myška, Panda, Ema, Lišiak, Srnka, Orim, Simon, Sova a Kuvik.

Michaela Vachajová – Myška

Adventné Malacky

Tak ako každý rok aj tento sme sa už niekoľko týždňov pred poslednou adventnou nedeľou pripravovali na odovzdávanie Betlehemskeho svetla.

V nedeľu 18. decembra 2016 sme sa doobeda menšia skupina stretli pred kostolom a zúčastnili sa omše. Tu sme odovzdali Betlehemske svetlo a prečítali posolstvo.

Poobede sme sa stretli na vianočných trhoch, kde už sme využili to, čo sme nacvičili. Najprv naše skautky prečítali posolstvo a potom sme si spoločne zaspievali niekoľko vianočných piesní a recitovali básničky. Tento rok to bolo trochu v menšom počte, nakoľko veľa našich členov skolila chrípka. Aj keď sa zúčastnili hlavne naše vlčatá a včielky, ktoré sa síce tešili ale aj sa báli, celé to dopadlo super. Betlehemske svetlo sme odovzdali nášmu primátorovi a on týmto svetielkom mieru zapálil štvrtú adventnú sviecu na mestskom adventom venci.

Lenka Bielanská – Pipi

Trojkráľová výprava Bielou stopou

Bielou stopou sme sa vybrali hneď v ranných hodinách do pohoria Malých Karpát 3. januára 2017 na trojkráľovú výpravu. Od rázcestia pod Vývratom sme kráčali nádhernou zimnou zasneženou krajinou po vytýčenej trase. Snehu pribúdalo, krajina okolo nás sa menila na čarovné biele kráľovstvo. My, čo sme sa odhodlali zimnú výpravu absolvovať, vôbec sme neľutovali, nikto nešomral na sneh pod nohami, ktorý už dosahoval 20 až 30 centimetrovú výšku. Prvú krátku prestávku na občerstvenie sme si dali pod Sol'ným vrchom a ďalej sme pokračovali do sedla Hubalová. Medzi prvými, ktorí sa brodili a robili stopu v snehu boli Orim, Kajman, Kuvik. Ako posledný kráčal v našich šľapajách Tigeu, najmladší účastník výpravy. Statočne držal s nami staršími krok, sem-tam sa opýtal, ako dlho ešte pôjdeme a kráčal ďalej. Snažila som sa ho mojou skromnou odpoveďou neodradiť od ďalšieho úseku, len som ho občas posúrila, aby pridal do kroku. Tigeu so sklonenou hlavičkou mi odhodlane odpovedal: „Idem, idem ako rýchlo môžem, idem svojím tempom, ako ma moje nohy nesú.“ Nemali sme sa kam ponáhľať, užívali sme si plným dúškom tú krásu zimnej atmosféry. V sedle Hubalová sme si mohli oddýchnuť a posedieť. Doplňili sme si energiu z batohov dobrôtkami od mamy, zohriali sme sa horúcim čajom a pritom sme sa pobavili na úsmevných pripomienkach nášho Tigua. Pri smerovníku vlčatá Orim a Kajman zistili správny smer našej cesty a tak sme mohli pokračovať po červenej turistickej značke na Čermákovu lúku. Napredovali sme pomaly, pod nohami nám chrupotal sneh a podložie bolo

zľadovatelé. Opatrnosti nikdy nie je dosť. V zákrute pod Gajdošom sme obdivovali dosť široký a ďaleký výhľad. Hlavne bol viditeľný orientačný bod atómová elektráreň Jaslovské Bohunice, jej komíny vyfukovali hustú vodnú paru.

V zasneženej zimnej krajine v tento deň napriek mínusovým teplotám sme neboli jediní. Stretávali sme ďalších otužilcov, jedni išli pešo ako my, druhí na koňoch a podaktorí na bežkách. Robili si stopu – bežeckú stopu na lyžiach. Skauti, turisti, lyžiari – príroda je tu pre každého, každému rovnakým dielom ponúka možnosti oddýchnuť si, užiť si krásu prírody a čerstvý čistý vzduch. Na Čermákovej lúke sme mali už poslednú krátku zastávku na našej púti bielou pláňou. V smere zelenej turistickej značky sme zostupovali už len smerom dole do doliny Modranskou cestou. Od Drevárne do obce Kuchyňa nás čakala ešte vleklá cesta asi jeden a pol hodiny dlhá. Nohy nám pomaly oťaželi a začali sme pociťovať už aj únavu – prechod zasneženou krajinou v dĺžke 21 km predsa nie je maličkosťou, no napriek tomu panovala medzi nami super nálada. Skauti Sova, Lišiak, Krtko, Myška, Vlčica sa tešili zo snehu a užívali si spoločne zimné radovánky. Kajman si krátil cestu s vytváraním veľkej snehovej gule, ktorú potom vrhol do potoka a pokračoval v tvorbe ďalšej a ďalšej. Zabával sa dobre. Tigeu kráčať medzi poslednými v spoločnosti Gordona a Bociana, no aby sa nám náhodou nestratil v snehu, priviazali mu za golier červený balónik a on hneď veselšie kráčať do cieľa. Zvládol to.

Pred našimi zrakmi sa konečne začali objavovať prvé domy. Potešujúce! Už len pár metrov a sme „doma“. Do odchodu autobusu sme mali ešte čas aj na posedenie pri teplom čaji v

miestnej Pizzerii. V príjemne teplom prostredí autobusu sme sa zamýšľali nad vydarenou zimnou výpravou a zhodli sme sa v jednom: Každý, kto ostal doma, môže ľutovať!

Mária Ftáčniková – Marika

Krajinou rovinou – chráňme budúcnosť

Okolo nás je zasnežená zimná krajina, kalendár nám zvestuje 11. február a teplota v prírode sa stále pohybuje v mínusových hodnotách. Zima ukazuje svoju pravú tvár. Pretrvávajúce čarovné biele kráľovstvo lahodiace ľudskému oku aj duši. Zima nám v tomto roku priniesla naozaj veľkú snehovú nádielku na naše lúky, polia aj lesy. Preto sme sa skauti 69. zboru gen. M. R. Štefánika z Malaciek vybrali v tento zimný mrazivý deň do okolitej prírody, aby sme si splnili svoju povinnosť. V prírode nie sme sami. Príroda žije, dýcha svojim rytmom.

Medzi stromami zahliadneme zvedavo hľadiacu skupinku srnčej zveri, ktorá hľadá potravu, nad hlavami nám v korunách stromov prelietavajú sem-tam vtáčiky, tiež si hľadajú potravu. Kvôli nim sme aj v tento deň v lese. Počas tohtoročnej zimy sa aktívnejšie staráme o prežitie malých operencov. V našej skautskej klubovni sme vyrobili pre nich niekoľko krmítok, ktoré sme rozvešali v okolí našej skautskej osady na Tančibokoch a pravidelne tam dopĺňujeme krmivo. Dnes rozmiestňujeme po lese pri malackých rybníkoch vtáacie búdky pre menších operencov, ktoré sme dostali v rámci spolupráce od VLM SR, o. z. Malacky. Taktiež umiestňujeme na strom krmítko a sypeme tam slnečnicu pre spevavcov. Naše predsavzatie dokrmovať vtáctvo v tomto nehostinnom počasí plynie z nášho cieľa: chrániť prírodu a život v nej. K ochrane prírody vedíme aj našich najmladších členov – vlčatá a včielky, ktorí si postupne dopĺňujú svoje vedomosti. Poznajú už niekoľko druhov vtáčikov, čo potvrdili aj vo vedomostnej súťaži. Po práci krátke

posedenie pri teplom čaji a tímová spolupráca pri hľadaní geo-kešky. Kuvik to mal na dosah, ale nie a nie nájsť. Hlási „84 m, 51 m, 29 m, ... už som blízko, 5, 4, 3 m“ a stále dookola a nič. Nevadí, nabudúce budeme úspešnejší. Ešte malá kontrola trvanlivosti búdok a krmítka a vydávame sa na spiatočnú cestu. Naše včielky, vĺčatá a skauti si krátia cestu domov zimnými radovánkami – pravou guľovačkou, šmýkaním sa po zamrznutých ľadových plochách. Kukučka si veselo poskakuje a spomína na moment, keď spolu s Lišiakom upevňovali na strom krmítko.

V chladný februárovi deň naša skupina skautov, včielok a vĺčat spolu s vodcami – Marikou a Gordonom, a našim bratom Slo-
nom spokojne kráča domov. Priložili sme ruku k dielu – chrá-
nime budúcnosť.

Z prírody sme sa zrodili, sme jej súčasťou a k nej sa aj vrátíme.

Po lese kráčaj ako lesná zver, ticho, aby si ty videl, ale nebol
videný!

Hovor, ako si šeptá les! Smej sa ako žblnkoce potôčik, načúvaj
ako srnka, pozoruj svet ako jastrab! Mysli ako dieťa a správaj
sa ako správny skaut.

Mária Ftáčniková – Marika

Plánované aktivity v období marec–september

Jar

- Lesnícke dni v Bratislave – skautská prax pre verejnosť, spoluúčasť s VLM o. z. Malacky
 - 23. 4. 2017
- Štefánikova mohyla – spoločná výprava s organizáciou Zväz vyslúžilých vojakov gen. M. R. Štefánika
- Po Štefánikovej magistrále
 - Dvojdnová výprava
 - (Plavecký Peter – Košariská – mohyla gen. M. R. Štefánika)
- Výprava Javorníky (Makov – Portáš)
- Slávnostný skautský sľub – Kuchynský hrad

Leto

- Letný skautský stanový tábor 2017 Tančiboky „Dýchajme rytmus prírody“
 - Termín: od 1. 7. 2017 do 8. 7. 2017
- Letná výprava „Bahavarobia“
 - Orava: Slaná voda – Babia hora, Zuberec – Roháče
 - Termín: od 29. 7. 2017 do 6. 8. 2017

Priebežne

- Výpravy po Borskej nížine a Malých Karpátoch
- Stavby a stavbičky – vyhotovenie pozorovateľne na osade Tančiboky
- Pobytové akcie na skautskej chate Rudavka – Tančiboky
- Nočné pochody a prespanie pod širákom – Pajštún

Príhovor vodcu zboru

Milé skautky, milí skauti, roveri, činovníci,

Dovoľte mi, aby som Vám pri príležitosti zahájenia nového roku zaželel veľa zdravia, šťastia, úspechov v skautskom aj v súkromnom živote. Prihovám sa Vám prostredníctvom nášho skautského časopisu ako Váš starší brat. Chcem Vás vy-
zvať: dodržiajte skautský/vlčiacky zákon, skautský/vlčiacky sľub, udržiajte svoju čistotu duše, majte stále veselú myseľ, buďte schopnými, plnohodnotnými členmi nášho zboru. Skauti a vlčatá, zachovajte si svoje chlapčenské ja, skautky a včielky zostaňte nežné dievčenské, ale každý si vždy nájde svoje pevné miesto. Nezabúdajte na svoju česť, na ktorú sa dá vždy spoľahnúť. Nech Vaša česť ostane nedotknutá, ostaňte verní svojej krajine – domovine, buďte zdvorilí a slušní ku všetkým – rodičom, ženám, súrodencom, starším, rovesníkom, pomáhajte slabším a každému, kto Vašu pomoc potrebuje a zaslúži si, ale vždy s rozhl'adom.

Milujte a spoznávajújte prírodu, patríme tam všetci, zrodili sme sa z nej. Prežije príroda, prežijeme aj my, keď uhynie posledná včela, pomaly vyhynie aj celé ľudstvo.

Skauting je životný štýl!

Zdraví Vás Gordon,

vodca 69. zboru gen. M. R. Štefánika v Malackách

Novoročné zamyslenie

Predsavzatia na nový rok si nezvyknem dávať. Myslím si, že je to zbytočné. Samozrejme viem, že sa dá vždy niečo vylepšiť. Človek má žiť tak, aby mal radosť zo života, pomáhal druhým, prijímal ich názory a tešil sa z každého dňa, ktorý prichádza.

Najdôležitejšie je, aby bol každý deň prežitý plnohodnotne a ak sa o to človek snaží, je to v poriadku. Ten deň je náš a nikdy sa už nezopakuje. Snáď jediné, čo si želim do nového roka, je zdravie pre celú rodinu a všetkých dobrých ľudí.

Skauting, ktorému sa venujem, je spôsob života, môj osud, ktorý ma naučil dávať, rozdávať radosť a skúsenosti, viesť mládež k pokore, pomáhať a spoznávať skutočné hodnoty. Vďaka skautingu, vďaka nášmu zboru a jeho členom som prežila veľa krásnych chvíľ, prešli sme spolu niekoľko stoviek kilometrov horských chodníkov, spoznala som krásu prírody našej vlasti, nazbierala som neopakovateľné krásne zážitky.

Od nového roku očakávam, aby bol lepší ako ten minulý, aby sme ho prežili v zdraví, v láske a šťastí v kruhu rodiny a priateľov, aby sme spolu prežili nové, pekné zážitky na našich potulkách krásnou slovenskou prírodou.

Mária Ftáčniková – Marika

U Bociana

Zdar, bratia a sestry! V tomto okienku sa Vám budem prihovárať prostredníctvom darov prírody a jej jednotlivých zástupcov. V každom čísle nášho časopisu sa Vám pokúsim predstaviť 2 rastliny a aspoň jedného živočícha. Keďže je vonku ešte pomerne chladno a zima ustupuje len pomaly, tak toho na potulkách prírodou ešte veľa nenájdeme. Avšak máme v našom okolí aj zopár druhov s ktorými sa môžeme stretnúť po celý rok. Z rastlinnej ríše vám predstavím imelo a imelovec. A zo živočíchov si zoberieme na mušku (nie doslovne ☺) jeleňa.

Imelo biele (*Viscum album*)

Ľudové názvy: imelo, imola, jemelo, gemalo, omelo, imelí

Imelo biele je vždyzelený **poloparazitický ker, rastúci na ihličnatých a listnatých stromoch okrem dubov**. To, že je poloparazit znamená, že **asimiluje** (vytvára kyslík) samostatne, **ale živné roztoky čerpá z cievnych zväzkov hostiteľa**, do ktorých zapúšťa cicavé kôrienky (**haustórie**). Rozširujú ho zväčša vtáky trusom, alebo keď si otierajú zobáky s prilepenými semenami o konáre stromov.

Imelo rastie na konároch stromov, z ktorých vyrastá stonka, ktorá sa

typicky vidlicovito rozkonáruje (Y). **Konáriky** sú krehké, na koncoch uzlovité a **sú zakončené dvomi** žlotozelenými až sýtozelenými **listami**. Listy sú protistojné, sediace (bez stopky), obrátene vajcovité, kožovité, neopadavé. Každý rok vyrastá jeden článok konárika a postupne tvorí veľmi košaté trsy až do priemeru 1 m! Je to dvojdomá rastlina (má zvlášť samčie a samičie kvety). Kvitne od marca do apríla, kedy svojou ovocnou vôňou láka včely a iný hmyz. Plody sú okrúhle, biele, lepkavé bobule, dozrievajúce koncom roka. Imelo dosahuje **vek až 70 rokov**, ktorý je podmienený životnosťou hostiteľskej rastliny.

Liečivé vlastnosti

V medicíne a ľudovom liečiteľstve sa využíva najmä pri srdcovo-cievnych ťažkostiach na **znižovanie** vysokého **krvného tlaku** (účinkuje najmä viskotoxín), pri ateroskleróze, srdcových neurózach (pôsobí cholín a acetylcholín). V súčasnosti sa do popredia výskumu dostávajú jeho **protirakovinové účinky**.

Zaujímavosť

Imelo patrí medzi **jedovaté** rastliny. Pri jeho užívaní sa treba poradiť s lekárom.

Z imelových bobúľ sa v minulosti varila lepkavá hmota na chytanie múch. Dokonca i jeho latinský názov *Viscum* **znamená** v preklade **lep**. Podobne sa týmto lepidlom natierali drevka a umiestňovali sa na semených rastlinách, ktoré vyhľadávali vtáky. Ak si na ne sadli, nemohli

odletieť a nakoniec skončili uväznené v klietkach.

Keltské kmene pokladali imelo za rastlinu ochraňujúcu pred démonmi. Odtiaľ pochádza tradícia vianočných a novoročných konárikov imela, ktoré vraj prinášajú do domu šťastie. Viažu sa k nemu aj rôzne povery. Kto vraj imelo zavesí do domu, toho neobíde šťastie a odva-
ha. A dobrom bude zahrnutý ten, kto sa pod imelom prechádza. Ak na Vianoce dievča pobozká svojho milého pod imelom, tak ich láska bude silnejšia po celý nastavajúci rok. **Dobro, šťastie a lásku však prináša len darované imelo, nie to, ktoré si pre seba odtrhneme.**

Imelovec európsky (*Loranthus europaeus*)

Príbuzným druhom imela je imelovec európsky. S imelom si ho iba ťažko pomýlime, pretože má žlté plody, opadavé listy a rastie zväčša iba na duboch.

Imelovec je dvojdomá polopara-
zitická krovitá drevina rastúca
najčastejšie na duboch, výni-
močne na javore poľnom, alebo
trnke. Podobne ako imelo, aj
imelovec vytvára trsy guľovitě-
ho tvaru, bohato vetvené (Y)
o priemere 40-100 cm. **Vetvičky
sú drevitě**, oblé a lámavé. **Listy
má opadavé**, takmer protisto-
jné, oválne, alebo oválno-
vajcovité, celistvokrajové. Sam-
čie kvety sú usporiadané v
strapchoch, samičie sú drobné,
žltozelené v krátkych klasoch.

Plodom sú žlté hruškovité, až guľovité bobule. Kvitne od mája do júna. V zimných mesiacoch zostávajú na stromoch len nápadné žlté plody, ktoré podobne ako u imela na jar opadnú na zem.

Z lepkavej dužiny bobúľ sa tiež kedysi varil lep na chytanie vtákov. Imelovec európsky je teplo-milný druh a vyskytuje sa iba v južnej polovici Slovenska.

Jeleň lesný (*Cervus elaphus*)

Opis: Dĺžka tela samcov dosahuje 175–230 cm, chvosta 15 cm, výška na kohútiku 150 cm a hmotnosť 160–250 kg. Jelenice sú asi o tretinu menšie (160–210 cm; hmotnosť 120–170 kg). Charakteristické je žltobiele zrkadlo (svetlá časť okolo chvosta). Chvost má dĺžku 15–20 cm. Letná srst' je kratšia a je prevažne červenohnedá, zimná je dlhšia a sivohnedá. Na Slovensku sa vyskytujú 2 poddruhy – stredo-európsky (menší) a východoeurópsky/karpatský (väčší). Nohy a plecia karpatských jelenov sú takmer čierne. Na rozdiel od jeleníc majú jelene na hlave parožie, a v čase ruje i v zime zreteľnú hrivu. Jelenčatá sú do veku 2–3 mesiace výrazne škvrnité. Jelenčatá sú hneď po narodení veľmi čulé a cicajú 4 mesiace. Dožívajú sa maximálne 20 rokov.

Najtypickejším **znakom** pre **samcov sú parohy**, ktoré každý rok, zvyčajne na konci zimy (február-marec), **zhadzuje**. Na jar, keď jelenom rastú nové parohy, sú porastené jemnou ochrannou zamatovou vrstvou (**lyko**), ktorá neskôr zmizne. Parohy sú tvorené z kosti, ktorá môže denne vyrásť v priemere o 2,5 cm. Pri dospelých samcoch sa na parožiach objavujú akési výrastky, ktorým sa odborne hovorí výsady, a ktoré s pribúdajúcim vekom rastú a pribúdajú. Samec s jednou výsadou, ktorá sa nazýva očník, sa v poľovníckej reči označuje ako vidliak (vidlák). Druhá výsada sa označuje ako nadočník. Tretia (rastie však ako druhá v poradí), posledná potom ako operák; samce sa potom s ňou nazývajú šesťtoráci. Rozvetvené zakončenie parožia sa za výsadu už nepovažuje a označuje sa ako kruna.

Biológia

Jelenia zver žije, okrem najstarších samcov a okrem času ruje, v pevne organizovaných čriedach. Mladé samce tvoria samostatné čriedy. Na dorozumievanie slúžia jeleňom rôzne pachové, zrakové i

hlasové signály. Cez deň sa ukrývajú v húštinách, vo vysokej tráve či v poľných kultúrach a až večer vychádzajú na pašu. Za noc prejdú pomalou chôdzou niekoľko kilometrov.

Jelenia **ruja** (obdobie párenia) prebieha od konca augusta do polovice októbra. Jelene sa od večera do rána ozývajú hlbokým hrdelným ručaním. Pri chladnom počasí ručia aj cez deň. **Hlavný jeleň** ovláda čriedu jeleníc a **stráži** si ju **pred** tzv. **bočnými** jelenmi. Samice pohlavne dospievajú v druhom roku života a gravidita u nich trvá 240 až 262 dní. Rodia 1, vzácné aj 2 mláďatá vážiacie približne 15 kg, ktoré sú niekoľko prvých dní po narodení skryté v trávnom poraste. Po dvoch týždňoch sú mláďatá schopné pripojiť sa k stádu, ale na matke sú závislé 3 mesiace.

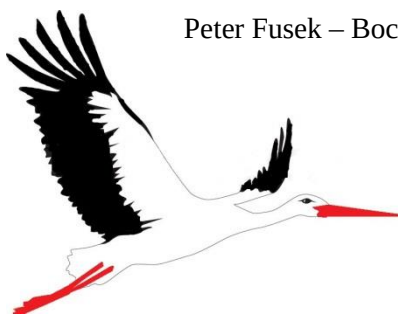
Potrava: Potravu pre jeleňov tvoria najmä rôzne druhy tráv a bylín, pupene, výhonky, lístie a kôra drevín, rôzne plody a poľné kultúry.

Pri vysokom počte spôsobujú svojou potravinovou špecializáciou veľké škody lesnému hospodárstvu odhryzom drevín a lúpaním kôry, ale škodia aj v poľnohospodárstve.

Vďaka svojej veľkej veľkosti dospelé jelene nemajú v súčasnosti okrem človeka veľa prirodzených nepriateľov. Najväčšiu hrozbu pre ne predstavuje vlk, občas na ne môže zaútočiť aj medveď. Mláďatá sa môžu stať ľahkou obeťou rysov. Pri pokuse o napadnutie sa samce väčšinou oháňajú svojimi parohmi a snažia sa tak predátora zastrašiť, samice sa obvykle spoliehajú na svoju ostražitosť a pri pastve na otvorenej ploche nad bezpečnosťou stáda dohliada niekoľko z nich, ktoré v prípade ohrozenia vydajú poplašný signál a celé stádo sa stiahne späť do lesného porastu.

(zdroj: internet, wikipedia.org)

Tak po týchto článkoch dúfam, že už všetci budete vedieť rozoznať imelo od imelovca a jelenicu od srny (menšia príbuzná).

Peter Fusek – Bocian

Naši oslávenci – meniny za obdobie január – máj

16. január	Panda	Kristína Omastová
30. január	Veverička	Ema Kučerová
23. február	Paul	Roman Vávra
24. február	Krtko	Matej Fischer
	Svišť	Matej Borghouts
26. február	Vlk	Viktor Kopec
	Kajman	Viktor Fico
7. máj	Poly	Monika Blažíčková
10. máj	Srnka	Viktória Vasarábová
	Zuzi	Viktória Zuzicová

Zborové prírastky

Rod. Húšková (Bosorka a Sup) – Patrick (3) a Dávid (7 mes.)

Rod. Ftáčniková (Michaela a Kamil) – Alessandra (3) a Sophia (1,5)

Peter Hoďovský (Dandy) – novorodenec Damián

REKLAMNÝ PARTNER

Vojenské lesy a majetky SR – š. p.

Ďakujeme všetkým, ktorí darovali

2 % svojich daní

69. zboru gen. M. R. Štefánika